

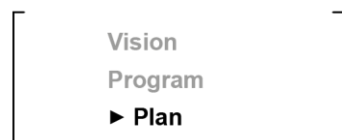

Göteborgs
Stad

Göteborgin kaupungin suunnitelma suomen kielen hallintoalueetyöhön 2020–2023

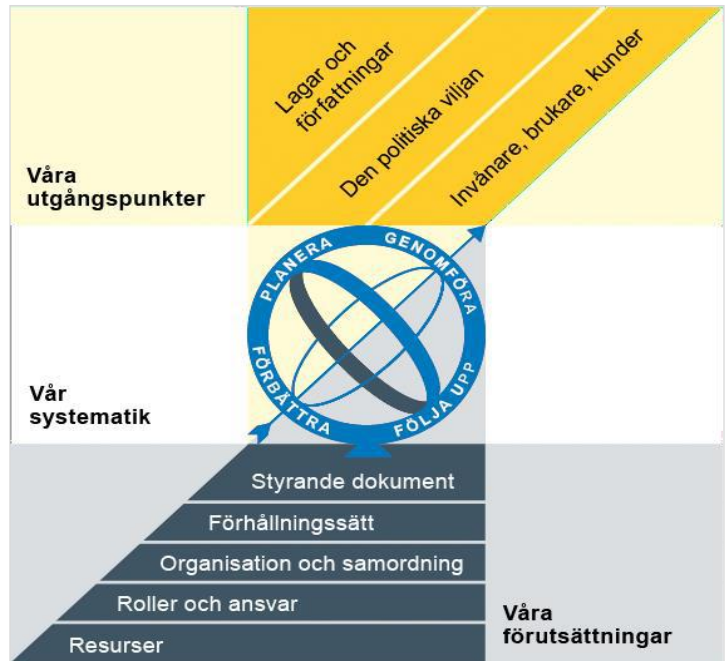
Planerande styrande dokument

Vision
Program
► Plan

Göteborgin kaupungin ohjausjärjestelmä

Göteborgin kaupungin toiminnan ohjauksen lähtökohtana ovat lait ja asetukset, poliittinen tahto ja kaupungin asukkaat, käyttäjät ja asiakkaat. Lähtökohtien toteuttamiseksi tarvitaan erilaisia edellytyksiä. Kaupungin poliitikoilla on mahdollisuus kuvailla ohjausasiakirjojen avulla, miten he haluavat toteuttaa poliittisen tahdon. Göteborgin kaupungissa ovat voimassa kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen hyväksymät ohjausasiakirjat. Lisäksi lautakunnat ja yhtiöiden hallitukset hyväksyvät ohjausasiakirjat omaa toimintaansa varten. Kaupunginvaltuuston talousarvio on kokonaisvaltainen ja määräävä ohjausasiakirja Göteborgin kaupungin lautakunnille ja yhtiöiden hallituksille.

Tietoja Göteborgin kaupungin ohjausasiakirjoista

Göteborgin kaupungin ohjausasiakirjat ovat edellytyksenä, jotta voimme tehdä oikeat asiat oikealla tavalla. Ne osoittavat, mitä lautakuntien/hallitusten ja hallintojen/yhtiöiden on tehtävä, kuka sen tekee ja miten se pitää tehdä. Ohjausasiakirjat ovat näiden asiakirjojen kokonaiskäsite.

Kaupungin peruseriaatteet kuten demokraattinen perusnäkemys, ihmisoikeuseriaatteet ja syrjimättömyys muunnetaan käytännön toiminnaksi integroimalla ne kaupungin tavanomaisiin päätöksentekoprosesseihin. Hallintoasiakirjojen valmistelu ja päätökset ovat erittäin tärkeitä näiden periaatteiden toteuttamiselle kaupungin toiminnassa.

Ohjausasiakirjoissa on tehtävä selväksi sekä organisaatiolle että asukkaille, käyttäjille, asiakkaille, toimittajille, kumppaneille ja muille sidosryhmille, mitä hallinnoilta ja yhtiöiltä odotetaan. Ohjausasiakirjat muodostavat perustan vastuun vaatimiselle silloin kun emme työskentele päätösten mukaisesti.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Ohjausasiakirjat			
Kunnalliset määräykset		Suunnittelevat ja sääntelevät ohjausasiakirjat	
Yksilöä normittava	Suunnatut ohjausasiakirjat	Suunnittelevat ohjausasiakirjat	Sääntelevät ohjausasiakirjat

Våra utgångspunkter	= Lähtökohtamme
Vår systematik	= Systematiikkamme
Lagar och författningar	= Lait ja asetukset
Den politiska viljan	= Poliittinen tahto
Invånare, brujare,kunder	= Aukkaat, käyttäjät, asiakkaat
PLANERA	= SUUNNITTELU
GÖNOMFÖRA	= TOTEUTUS
FÖRBEREDA	= VALMISTELU
FÖLJA UPP	= SEURANTA
Styrande dokument	= Ohjausasiakirjat
Föshållningssätt	= Suhtautumistapa
Organisation och samordning	= Organisaatio ja koordinointi
Roller och ansvar	= Roolit ja vastuu
Resurser	= Resurssit
Våra förutsättningar	= Edellytyksemme

Dokumentin nimi: Göteborgin kaupungin suunnitelma suomen kielen hallintoalueutyöhön 2020–2023			
Päätöksen tekijä: Kunnanvaltuusto	Voimassaolo: Koko kaupunki	Diaarinumero: 1223/19	Päätöspäivämäärä ja pykälä: 10.9.2020 § 28
Asiakirjatyyppi Suunnitelma	Voimassaoloaika: 2020–2023	Viimeksi päivitetty: 10.9.2020	Asiakirjasta vastaa: Osastopäällikkö, laatu ja toiminta
Liitteet: [Liitteet]			

Sisällys

Johdanto	4
Tämän suunnitelman tarkoitus	4
Keitä suunnitelma koskee.....	4
Voimassaoloaika	4
Tausta	4
Suunnitelman lähtökohdat	5
Ruotsinsuomalainen vähemmistö Göteborgissa	5
Vähemmistölaki ja muu lainsäädäntö	5
Vähemmistöpolitiikka.....	6
Suomen kielen hallintoalue.....	7
Valtionavustus suomen kielen hallintoalueelle	7
Kytkenät muihin ohjelmiin ja suunnitelmiin kaupungissa	8
Toteutus	9
Seuranta	9
Suunnitelma	10
Osatavoite 1: Göteborgin kaupunki tiedottaa ja viestii aktiivisesti sekä ruotsiksi että suomeksi hallintoalueeseen liittyvissä asioissa.....	10
Osatavoite 2: Göteborgin kaupunki tarjoaa palveluja, hoitoa ja hoivaa ikäihmisille sekä suomesti että ruotsiksi tukemalla ikäihmisten ruotsinsuomalaista kulttuuri-identiteettiä. 13	
Osatavoite 3: Göteborgin kaupunki huomioi ja vahvistaa ruotsinsuomalaista kulttuuria osana ruotsalaista yhteiskuntaa	15
Osatavoite 4: Göteborgin kaupunki tarjoaa kaksikielistä opetusta peruskoulussa. Göteborgin kaupunki tarjoaa pääsyn esikouluun, jossa opetus kokonaan tai olenaisilta osin tapahtuu suomeksi	17
Osatavoite 5: Göteborgin kaupungilla on järjestelmälliset ja kehittyneet neuvonpidon muodot, jotka antavat vaikutusvaltaa päätöksentekoprosessissa	20

Johdanto

Tämän suunnitelman tarkoitus

Göteborgin kaupungin suunnitelman tarkoitus suomen kielen hallintoaluetyöhön 2020–2023 on luoda selkeyttä vastuuseen asioista ja varmistaa, että Göteborgin kaupunki noudattaa kansainvälistä ja kansallista lainsäädäntöä, joka puolestaan vahvistaa kansallisten vähemmistöjen oikeuksia. Göteborgin kaupungin työlle säilyttää kansallisten vähemmistöjen oikeudet on oltava tunnusomaista vuoropuhelu, neuvonpito ja pitkäjänteisyys. Suunnitelma on laadittu yhteistyössä Göteborgin ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa ja suunnitelma on osa kaupungin strategista ihmisoikeustyötä.

Keitä suunnitelma koskee

Tämä suunnitelma koskee esikoululautakuntaa, peruskoululautakuntaa, koulutuslautakuntaa, työmarkkina- ja aikuiskoulutuslautakuntaa, kuluttaja- ja kansalaispalvelulautakuntaa, yksilö- ja perhehuoltolautakuntaa, vammaisuudesta vastaavaa lautakuntaa, vanhustenhuolto- ja terveyden- ja sairaanhoitolautakuntaa, sosiaalista resurssilautakuntaa, kulttuurilautakuntaa, liikunta- ja yhdistyslautakuntaa, kunnanhallitusta.

Voimassaoloaika

Tämä suunnitelma koskee jaksoa 2020–2023.

Tausta

Göteborgin kaupunki on ollut osa suomen kielen hallintoaluetta 1. helmikuuta 2011 alkaen kunnanhallituksen 18. elokuuta 2010 tekemän päätöksen perusteella. Suomen kielen hallintoalueeseen kuulumisen tarkoittaa, että kaupunki on velvollinen antamaan suomen kielelle ja ruotsinsuomalaiselle kulttuurille vahvistetun suojan ja tuen vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annetun lain (2009:724) nojalla. Kunnanhallituksen päätöksellä vuonna 2014 on hyväksytty suunnitelma Göteborgin kaupungin suomen kielen hallintoaluetyöhön. Samanaikaisesti on hyväksytty suunnitelma Göteborgin kaupungin työhön kansallisten vähemmistökysymysten parissa koskien seuraavia vähemmistöjä: juutalaiset, romanit, saamelaiset, ruotsinsuomalaiset ja tornionlaaksolaiset. Näiden kahden suunnitelman tarkoituksena on tehdä selkeäksi vastuu asioista ja varmistaa, että Göteborgin kaupunki noudattaa kansainvälistä ja kansallista lainsäädäntöä, jotka puolestaan vahvistavat kansallisten vähemmistöjen oikeuksia.

Kaupunginjohdon konttori on kaupunginvaltuuston vuoden 2018 talousarviossa saanut tehtäväksi arvioida Göteborgin kaupungin suunnitelmat suomen kielen hallintoalueesta ja kansallisista vähemmistökysymyksistä.

Suunnitelmia ei ole ajoitettu ja ne ovat olleet voimassa yli viisi vuotta. Arvioinnin mukaan suunnitelmat eivät ole vaikuttaneet asiasta vastaaviin lautakuntiin kansallisten vähemmistöjen oikeuksien tyydyttämiseksi. Samalla laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä (2009:724) on tarkistettu. Vahvistettu vähemmistölaki tuli voimaan 1. tammikuuta 2019, mikä on johtanut kaupungin vahvistettuihin velvollisuuksiin kansallisten vähemmistöjen oikeuksia kohtaan, jotka ovat tulleet entistä selkeämmiksi. Tämän seurauksena kaupunginvaltuusto antoi 7. marraskuuta 2018 kaupunginjohdon konttorille tehtäväksi tarkistaa

Göteborgin kaupungin suunnitelmat suomen kielen hallintoalueesta ja kansallisista vähemmistökysymyksistä. Tarkistusprosessi on toteutettu tiiviissä yhteistyössä Göteborgin kaupungin ruotsinsuomalaisen neuvoston ja kaupungin hallintojen kanssa. Göteborgin kaupungin suomen kielen hallintoalueen kanssa tekemää työtä koskeva tarkistettu suunnitelma on koko kaupungin kattava ja voimassa jakson 2020–2023.

Suunnitelman lähtökohdat

Ruotsinsuomalainen vähemmistö Göteborgissa

Suomen kieli on ollut olemassa Ruotsissa jo ennen Ruotsin valtion syntymistä 1100–1200-luvuilla. Suurin osa modernista Suomen alueesta kuului Ruotsiin vuoteen 1809 asti. Asema kansallisena vähemmistökielenä ja ruotsinsuomalaiset kansallisena vähemmistönä Ruotsissa perustuvat pitkään yhteiseen historiaan ruotsinkielisten ja suomenkielisten välillä, joita nykyään kutsutaan myös ruotsinsuomalaisiksi. Sekä sotalapsilla että poliittisilla pakolaisilla, mutta myös työperäisillä maahanmuuttajilla, on kokemusta rajan ylittämisestä Ruotsiin.

Ruotsinsuomalainen vähemmistö on Göteborgin suurin vähemmistö. Vähemmistön koko vaihtelee suuresti lähteestä riippuen, mutta Ruotsin tilastokeskuksen arvion mukaan vuoden 2018 lopussa Ruotsissa oli 726 712 suomalaistaustaista henkilöä, mikä on 51 780 enemmän kuin kymmenen vuotta sitten ja noin 7 prosenttia koko väestöstä. Suomalaiset romanit ovat myös osa vähemmistöä. Göteborgissa asuu yhteensä 30 580 henkilöä, joilla on suomalainen tausta, mikä vastaa 5,3 % väestöstä (571 868) vuoden 2018 lopussa.

Saatavilla oleva tilasto on kuitenkin osittain harhaanjohtava, koska se tarkoittaa Suomessa syntyneitä henkilöitä, niitä, joilla on vähintään yksi Suomessa syntynyt vanhempi tai joilla on vähintään yksi Suomessa syntynyt isovanhempi. Neljäs sukupolvi tai sitä aikaisemmat eivät sisälly tähän tilastoon. Se ei myöskään näytä yksilön äidinkieltä, kielitaitoa tai itsensä identifioimista eli kokeeko henkilö itsensä ruotsinsuomalaiseksi. Mainituista sukupolvista kolmas muodostaa nyt suurimman suomalaistaustaisen ryhmän. Göteborgissa on Tukholman jälkeen eniten ihmisiä, joiden arvioidaan kuuluvan tähän vähemmistöön.

Vähemmistölaki ja muu lainsäädäntö

Laki (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä on ollut voimassa Ruotsissa 1. päivästä tammikuuta 2010. Laissa kuvataan vähemmistöjen oikeuksia koko maassa ja suomen, meänkielen ja saamen oikeuksia erityisillä hallintoalueilla. Lakia uudistettiin 1.1.2019 alkaen oikeuksien ja velvollisuuksien vahvistamiseksi edelleen. Kaikki kunnat ja valtion viranomaiset ovat velvollisia hyväksymään vähemmistöpoliittista työtään koskevat tavoitteet ja suuntaviivat. Samoin tiedottamaan vähemmistöille heidän oikeuksistaan ja suojelemaan vähemmistöjen kieltä ja kulttuuria, jossa korostetaan erityisesti lasten ja nuorten oikeutta kehittää kieltään ja kulttuuriaan. Oikeutta neuvonpitoon ja vaikuttamiseen on selvennetty ja hallintoviranomaisten velvollisuutta ottaa huomioon lasten ja nuorten mahdollisuudet vaikuttaa heitä koskeviin asioihin. Suomen, meänkielen ja saamen hallintoalueilla kunnat ovat velvollisia järjestämään esikoulun ja vanhustenhoidon kokonaan tai olennaisilta osin vähemmistökielillä. Oikeus vanhustenhoitoon kansallisilla vähemmistökielillä

on voimassa myös hallintoalueiden ulkopuolella, jos henkilöstöä on. Kielilaissa (2009:600) todetaan, että julkisella vallalla on erityinen vastuu suojella ja edistää kansallisia vähemmistökieliä.

Euroopan neuvoston puitesopimuksessa todetaan, että kansallisten vähemmistöjen ja näihin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien ja vapauksien suojeleminen on olennainen osa ihmisoikeuksien kansainvälistä suojeleminen. Kansallisten vähemmistöjen oikeudet on sisällytettävä ihmisoikeuksia koskeviin sääntelykehyksiin. Tähän sisältyy kansainvälinen lainsäädäntö, kuten YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista, joka on Ruotsin laki 1.1.2020 alkaen, rotusyrjintää koskeva yleissopimus ja YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus ja kansallinen lainsäädäntö, kuten syrjintälaki (2008:567). Yleissopimukset ja yhdenvertaisuuslaki perustuvat yhdenvertaisuusperiaatteeseen, mikä tarkoittaa, että oikeudet koskevat kaikkia kansalaisia ja aina, ja kunta on vastuussa näiden oikeuksien toteuttamisesta käytännössä kunnan toiminnan ja kunnan toimeksiannossa olevien palvelujen kautta. Tämä muodostaa perustan vähemmistökysymyksiä koskevalle tehostetulle työlle. Koululaissa (2010:800) ja sosiaalipalvelulaissa (2001:453) on myös säännöksiä kansallisista vähemmistöistä. Vähemmistölainsäädännössä keskitytään selvästi lapsiin, mikä tarkoittaa, että lasten oikeuksiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Vähemmistöpolitiikka

Göteborgin kaupungin työ kansallisten vähemmistöjen ja suomen kielen hallintoalueen parissa tapahtuu ihmisoikeustyön puitteissa. Ihmisoikeudet puolestaan ovat kaupungin työn perusta ja vaikuttavat kaikkiin ihmisiin ja kaikkeen julkiseen hallintoon. Lähtökohdiana ovat kansainväliset yleissopimukset, kansalliset strategiat ja lainsäädäntö kuten Euroopan neuvoston puiteyleissopimus kansallisten vähemmistöjen suojelesta ja alueellisia tai vähemmistökieliä koskeva eurooppalainen peruskirja, laki (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä sekä syrjintälaki (2008:567).

Ruotsi ratifioi vuonna 2000 Euroopan neuvoston puitesopimuksen kansallisten vähemmistöjen suojelesta ja alueellisia tai vähemmistökieliä koskevan eurooppalaisen peruskirjan. Näiden jälkeen Ruotsilla on yhtenäinen kansallinen vähemmistöpolitiikka. Tämä tarkoittaa, että Ruotsissa on sen jälkeen viisi tunnustettua kansallista vähemmistöä: juutalaiset, romanit, saamelaiset, ruotsinsuomalaiset ja tornionlaaksolaiset ja niiden tunnustetut kielet: jiddish, romani chib, saame, suomi ja meänkieli. Saamea, suomea ja meänkieliä pidetään alueellisina tai vähemmistökielinä¹ historiallisella maantieteellisellä yhteydellä Ruotsissa, kun taas jiddish ja romani chib ovat alueellisesti sitoutumattomia kieliä.

Kansalliset vähemmistöt ovat olleet olemassa Ruotsissa jo pitkään ja ne ovat osa yhteistä kulttuuriperintöä. Henkilöt, joiden katsotaan kuuluvan kansalliseen vähemmistöön, tuntevat yleensä voimakasta yhteenkuuluvuutta, erityistä uskonnollista, kielellistä tai kulttuurillista yhteenkuuluvuutta ja halukkuutta säilyttää identiteettinsä. Vähemmistöön kuuluminen perustuu yksilölliseen itsensä tunnistamiseen. Jokainen päättää itse, haluaako hän vaatia yhteiskunnan vähemmistöille tarjoamaa suojeleminen ja tukea. Yksilö voi tuntea kuuluvansa useisiin

¹ Euroopan neuvoston kieliperuskirjan mukaan on maakunnallinen kieli tai vähemmistökieli, jota perinteisesti käyttävät valtiossa sen tietyllä alueella sen kansalaiset, jotka muodostavat ryhmän, jonka määrä on pienempi kuin muun väestön.

vähemmistöihin, kuten esimerkiksi suomalaiset romanit tai Kalé-romanit. Yksilön ei ole pakko kuulua vähemmistöön. Lain mukaan vähemmistöihin kuulumista ei saa rekisteröidä kansallisesti tai kunnallisesti.

Kansallisissa vähemmistöissä on myös suuria vähemmistöjen sisäisiä eroja. Ihmisten yhtäläisen arvon, oikeuksien ja mahdollisuuksien turvaamiseksi työ on tehtävä järjestelmällisesti ja sen on perustuttava normitietoiseen työtapaan syrjinnän ehkäisemiseksi. Tämä tarkoittaa sitä, että siihen sisällytetään jatkuvasti sellaisia tekijöitä kuin sukupuoli, uskonto tai muu vakaumus, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen, sukupuoli-identiteetti tai sukupuolen ilmaisu, ikä, sosioekonominen tausta sekä missä päin kaupunkia joku asuu tai työskentelee.

Suomen kielen hallintoalue

Vähemmistökielen hallintoalue on alue, jolla hallitus on päättänyt, että kansallisella vähemmistöllä on vahvistettu suoja ja tuki kansallisia vähemmistöjä ja vähemmistökieliä koskevan lain nojalla. Hallintoalueella sekä valtion että kuntien hallintoviranomaisilla on saman lain mukaiset velvoitteet. Kunnanhallitus päätti 18.8.2010 hakea hallitukselta Göteborgin kaupungin liittämistä suomen kielen hallintoalueeseen. Hallitus teki 16.12.2010 päätöksen kaupungin hakemuksen hyväksymisestä. Helmikuun 1. päivänä 2011 tehdyn päätöksen jälkeen Göteborgin kaupungista tuli suomen kielen hallintoalueen virallinen osa.²

Suomen kielen hallintoalueella suomen kielellä on vahvistettu suoja. Henkilöllä on oikeus käyttää suomea kirjallisissa ja suullisissa yhteyksissään kaupunkiin suomen kielen hallintoalueeseen liittyvissä asioissa ja oikeus saada vanhustenhuolto ja esikoulu kokonaan tai olennaisilta osin suomeksi.³ Kaupungin on myös pyrittävä varmistamaan, että vähemmistökielistä henkilökuntaa on saatavilla. Vähemmistölaki edellyttää, että vähemmistöpolitiikkaa toteutetaan tiiviissä vuoropuhelussa Göteborgin ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa.

Valtionavustus suomen kielen hallintoalueelle

Göteborgin kaupunki saa vuosittain 2,64 miljoonan kruunun valtionavustuksen käytettäväksi lisäkustannuksiin, jotka syntyvät kunnassa suomen kielen hallintoalueeseen sopeutumisen vuoksi. Valtiontuen käyttöä säännellään kansallisia vähemmistöjä ja vähemmistökieliä koskevassa asetuksessa (2009:1299) .

Asetuksen mukaan Göteborgin kaupunki on velvollinen kartoittamaan kunnan tarpeet toimenpiteisiin, joilla tuetaan suomen kielen käyttöä. Kartoitus tehdään yhdessä kansallisten vähemmistöjen kanssa. Göteborgin kaupunki raportoi myös siitä, miten kartoitus on toteutettu ja sen on toimitettava taloudellinen selvitys viranomaiselle, joka on maksanut avustuksen ja selvitys siitä, mihin varat on käytetty .

---

² Vuodesta 2019 alkaen 66 kuntaa kuuluu suomen kielen hallintoalueeseen, 25 kuntaa saamen kielen hallintoalueeseen ja kahdeksan kuntaa meänkielen hallintoalueeseen.

³ Oikeutta esiopetukseen kansallisella vähemmistökielellä säännellään koululaissa ja 1.7.2019 voimaan tullessa uudessa esikoulun opetus suunnitelmassa.

Kytkenät muihin ohjelmiin ja suunnitelmiin kaupungissa

Sekä lautakuntien säännöissä että yhtiöiden hallitusten omistajadirektiivissä kunnanvaltuusto sanoo, että niiden pitää: ”Suorittaa tehtävänsä demokraattisen perusnäkömyksen ja ihmisoikeusperiaatteiden pohjalta ja syrjintää vastaan. Kunnan jäseniä on kohdeltava yhdenvertaisesti, ellei ole asiallisia perusteita muuhun. Riippumatta olosuhteista, taustasta ja sitä, missä kunnan osassa ihminen asuu, häntä on kohdeltava ihmisarvoisesti ja annettava hyvä ja tasa-arvoinen palvelu. Lautakuntien on luotava edellytykset demokraattiselle osallisuudelle ja vaikutusvallalle lautakuntien toiminnassa kunnan asukkaille ja muille ryhmille, joille toiminta on suunnattu.”

Määräysten lisäksi alla on lueteltu kaupungin hyväksytyt ohjelmat ja suunnitelmat, jotka liittyvät suurimmassa määrin tähän suunnitelmaan

Ohjausasiakirja	Kytökset suomen kielen hallintoalueeseen	Voimassaolo ja vahvistaja
Göteborgin kaupungin kansallisten vähemmistöasioiden työsuunnitelma	Sisältää kaupungin työn kansallisten vähemmistöjen kanssa: ruotsinsuomalaiset, tornionlaaksolaiset, saamelaiset, juutalaiset ja romanit.	2020–2023 Päätetty KV:ssa
Göteborgin kaupungin vanhustenasunto-suunnitelma	Koordinoi vanhustenasuntojen ja lyhytaikaisoleskelun tarpeeseen liittyvää suunnittelutyötä, mukaan luettuna suomenkielisten vanhustenasunnot Göteborgin kaupungissa.	2020–2023 Päätetty KV:ssa
Göteborgin kaupungin lasten ja nuorten kulttuurisuunnitelma	Sisältää kaupungin kulttuuristrategisen työn lasten ja nuorten näkökulmasta ja muistuttaa vahvistetusta tehtävästä hyödyntää kaikkien lasten ja nuorten oikeudet ja mielipiteet.	2019–2023 Päätetty KV:ssa
Göteborgin kaupungin houkuttelevan työnantajan ohjelma	Kattaa kaupungin yhteiset tavoitteet ja strategiat vahvistaakseen kaupungin kykyä olla houkutteleva työnantaja. Tehtävään liittyy kytköksiä hankkia kielellisesti ja kulttuurisesti pätevää henkilökuntaa.	2019–2023 Päätetty KV:ssa
Göteborgin kaupungin tasa-arvosuunnitelma	Käsittää kaupungin tasa-arvotyön ja sisältää tukitoimia, joissa keskitytään useampiin syrjintäperusteisiin kuin sukupuoleen, mikä luo edellytykset toimia laajemmin syrjinnän ja ennakkoluulojen torjumiseksi.	2019–2023 Päätetty KV:ssa
Göteborgin kaupungin suunnitelma fhbtq-henkilöiden elinehtojen parantamiseksi	Lisää kaupungin tietämystä normitietoisesta työmenetelmästä, mikä luo edellytyksiä torjua syrjintää ja ennakkoluuloja, jotka perustuvat kuulumiseen vähemmistöön ja tekee näkyväksi vähemmistöjen heterogeenisuuden.	2017–2021 Päätetty KV:ssa

Göteborgin kaupungin toimintasuunnitelma ihmisoikeustyötä varten	Vahvistaa, että kaikki kaupungin toiminnot ovat ihmisoikeuksien kyllästämiä.	2016 – toistaiseksi Päätetty KV:ssa
--	--	---

Göteborgin kaupungin ohjelma, joka koskee toimintarajoitteisten täysimääräistä osallisuutta	Valaisee toimintarajoitteisten henkilöiden erityistä haavoittuvuutta. Yhteyksiä on esimerkiksi suomen kielen taidon ja ruotsinsuomalaisen kulttuurin kautta LSS:n mukaisiin toimenpiteisiin.	2014–2020 Päätetty KV:ssa
Göteborgin kaupungin kulttuuriohjelma	Kattaa kaupungin kulttuuristrategisen työn kulttuurienvälisestä näkökulmasta.	2013–2021 Päätetty KV:ssa

Toteutus

Vastuu suunnitelman toimenpiteiden toteuttamisesta on jokaisella suunnitelmassa mainitulla lautakunnalla ja hallituksella. Toimenpiteiden toteuttamisen ja konkretisoinnin hallinnollisella tasolla on tapahduttava yhteistyössä ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa antamalla vähemmistölle vaikutusmahdollisuuksia heitä koskevissa asioissa. Vähemmistön laajuus on otettava huomioon toteuttamisessa ja lasten ja nuorten tarpeet on huomioitava erityisesti. Jokainen Göteborgin kaupungin lautakunta ja hallitus voi mukauttaa vaikutusmuotoja sen mukaan, mikä on parasta kussakin tilanteessa. Kaupunki voi esimerkiksi tehdä yhteistyötä vähemmistön kanssa ongelmanmuotoilussa ja lähetekäsittelyssä, käydä perusteellista vuoropuhelua asiiasällöstä tai tehdä yhteistyötä tietyssä toiminnassa. Tärkeintä on, että vähemmistön kielelliset ja kulttuurilliset tarpeet otetaan huomioon ja tyydytetään kaupungin päätöksentekoprosesseissa.

Kaupunginjohtoon kuuluu tarjota yleistä tukea ja koordinaointia toteutuksessa ja vastaa Göteborgin kaupungin ruotsinsuomalaisen neuvoston koordinoinnista ja Göteborgin kaupungin yhteisestä neuvonpidosta kansallisten vähemmistöjen kanssa.

Seuranta

Jokainen lautakunta, joka vastaa suunnitelman toimenpiteistä, seuraa omaa työtään ja sen vaikutusta, eli ovatko toimet edistäneet asetettujen osatavoitteiden saavuttamista. Toimenpiteiden seuranta on integroitava ja sen tapahduttava toiminnan normaalissa seurannassa. Jokaisella suunnitelman toimenpiteellä on odotettu tulos ja toiminta voidaan yhdistää näihin indikaattoreihin ja tietoihin, joita toiminta käyttää tehtäviensä ja laatutyönsä seuraamiseen.

Kunnanhallitus vastaa suunnitelman kokonaisvaltaisesta seurannasta. Kahden vuoden kuluttua kaupunginjohtoon kuuluu seurata toimenpiteiden tilaa arvioimalla kaupungin suunnitelman toteuttamista keskittyen erityisesti odotettuun tulokseen (määrällinen arviointi) ja vaikutukseen vähemmistölle (laadullinen arviointi). Seuranta laaditaan tiiviissä yhteistyössä ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa.

Tukholman lääninhallituksella on valtakunnallisella tasolla seurantavastuu kaupungin työstä suomen kielen hallintoalueen parissa. Lääninhallitus seuraa kerran vuodessa kuntien työtä kaupunginjohtoon kuuluu seurata kunnan raportoimalla perustuu yhteistyöhön vastuullisten lautakuntien ja ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa ja se tapahtuu osana kunnanhallitukselle viestittävää seurantaa.

Suunnitelma

Göteborgin kaupunki on ollut 1.2.2011 alkaen osa suomen kielen hallintoaluetta, mikä tarkoittaa, että kaupunki on sitoutunut parantamaan suomen kielen ja ruotsinsuomalaisen kulttuurin suojaa. Suunnitelma on kaupungin tavoite suomen kielen hallintoalueeseen liittyvien oikeuksien toteuttamisesta. Yhdessä Göteborgin kaupungin kansallisia vähemmistökysymyksiä koskevan suunnitelman kanssa suunnitelma edistää Göteborgin kaupungin yleisiä tavoitteita: Göteborgin kaupunki suojelee kansallisia vähemmistöjä, vahvistaa niiden vaikutusmahdollisuuksia ja tukee kansallisia vähemmistökieliä, jotta ne säilyvät elävinä.

Suunnitelmassa on viisi osatavoitetta:

1. Göteborgin kaupunki tiedottaa ja viestii aktiivisesti sekä ruotsiksi että suomeksi hallintoalueeseen liittyvistä asioista.
2. Göteborgin kaupunki tarjoaa sekä suomen- että ruotsinkielistä palvelua, hoitoa ja hoivaa ikäihmisille tukemalla heidän ruotsinsuomalaista kulttuuri-identiteettiään.
3. Göteborgin kaupunki huomioi ja vahvistaa ruotsinsuomalaista kulttuuria osana ruotsalaista yhteiskuntaa.
4. Göteborgin kaupunki tarjoaa kaksikielistä opetusta peruskoulussa. Göteborgin kaupunki tarjoaa pääsyn esikouluihin, joissa opetus tapahtuu joko kokonaan tai olennaisilta osin suomeksi.
5. Göteborgin kaupungilla on järjestelmällisiä ja kehittyneitä neuvonpitomuotoja, jotka antavat vaikutusmahdollisuuksia päätöksentekoprosessiin.

Osatavoite 1: Göteborgin kaupunki tiedottaa ja viestii aktiivisesti sekä ruotsiksi että suomeksi hallintoalueeseen liittyvissä asioissa

Vastuulliset lautakunnat: Esikoululautakunta, peruskoululautakunta, koulutuslautakunta, työmarkkina- ja aikuiskoulutuslautakunta, kuluttaja- ja kansalaispalvelulautakunta, yksilö- ja perhehuoltolautakunta, toimintarajoiteasioiden lautakunta, vanhustenhuolto-, terveyden- ja sairaanhoitolautakunta, kulttuurilautakunta, urheilu- ja yhdistyslautakunta, sosiaalinen resurssilautakunta, kunnanhallitus

3 § Kuntien ja maakäräjien on informoitava kansallisia vähemmistöjä niiden oikeuksista ja julkisen vallan vastuusta tämän lain mukaan ja määräyksistä, joihin tämä laki viittaa. Sama koskee valtion hallintoviranomaisia, joiden toiminta on tärkeää kansallisille vähemmistöille tai vähemmistökielille. *Laki (2018:1367).*⁴

8 § Henkilöillä on oikeus käyttää suomea, meänkieltä ja saamea suullisissa ja kirjallisissa yhteyksissään hallintoviranomaiseen, jonka maantieteellinen toiminta-alue on kokonaan tai osittain sama kuin vähemmistökielen maantieteellinen hallintoalue.

⁴ SFS 2018:1367 Laki muutoksesta lakiin (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä

Tämä koskee tapauksia, joissa henkilö on osapuolena tai osapuolen sijalla, jos asia liittyy hallintoalueeseen. Jos henkilö käyttää tällaisessa tapauksessa suomea, meänkieltä tai saamea, viranomaisen on velvollinen antamaan suullisen vastauksen samalla kielellä. Lisäksi henkilöillä, joilla ei ole oikeudellista avustajaa, on oikeus pyynnöstä saada kirjallinen käännös päätöksestä ja päätöksen perustelut suomeksi, meänkielellä ja saameksi. Viranomaisen on myös muuten pyrittävä vastaamaan yksilöille näillä kielillä.

18 c § Kunnan on ilmoitettava apua hakevalle henkilölle vanhustenhuollon puitteissa tällaisen palvelun ja hoivan mahdollisuuksista kuten on ilmoitettu *Lain (2018:1367)*⁵ 18 ja 18 a §§:issä

Nykytilanne, informaatio ja viestintä: Kaupungin eri toiminnoissa tehdään tehostettua työtä, jotta varmistetaan tiedotusvelvollisuutta koskevan lainsäädännön noudattaminen suomen kielen hallintoalueella. Paljon työtä on vielä jäljellä. Göteborgin kaupungin on kehitettävä uusia viestintämuotoja, jotta tavoitetaan kaikki, jotka haluavat tietää enemmän suomen kielen hallintoalueesta ja vähemmistöjen oikeuksista. On monia, jotka kokevat kuuluvansa ruotsinsuomalaisten vähemmistöryhmään, mutta jotka eivät tiedä oikeuksistaan. On myös monia, jotka eivät tunne olevansa osa vähemmistöryhmää, mutta jotka puhuvat suomea, eivätkä tiedä oikeuksistaan. Esimerkiksi suomalaisia romaneja on informoitava heidän suomen kielen hallintoalueeseen liittyvistä vähemmistöoikeuksistaan. Vähemmistölain mukaan jokaisella, joka haluaa puhua suomea, on oikeus tehdä niin suullisissa ja kirjallisissa yhteyksissään Göteborgin kaupunkiin.

Kaupungissa on myös paljon päälliköitä ja työntekijöitä, jotka työskentelevät suomen kielen hallintoalueeseen liittyvien asioiden parissa tietämättä, miksi suomen kieli on kansallinen vähemmistökieli, miksi ruotsinsuomalaiset on nimetty kansalliseksi vähemmistöksi tai mitä oikeuksia suomea käyttävillä henkilöillä tai kansalliseen vähemmistöön kuuluvilla on. Valtiopäivien mukaan tietämättömyys on ennakkoluulojen kasvualusta ja tämän torjumiseksi kaupungin on tehostettava tiedotustaan suomen kielen hallintoalueesta.

Ulkoisen tiedotus ja viestintä: Kaupungin yhteyskeskus on tärkeä tiedotuskanava ja siellä työskentelee tänään kolme henkilöä, jotka vastaavat puhelimeen ja sähköpostiin suomeksi. Kaupungin suomenkielinen verkkosivusto, goteborg.se/suomeksi, on tullut tärkeä tiedotuskanava, jonka tietoja tarkistetaan ja päivitetään jatkuvasti. Kaupunginjohtajan konttori julkaisee yhdessä visuaalisen viestinnän kanssa kaksikielistä tiedotuslehteä, *Olen ruotsinsuomalainen*, kolme kertaa vuodessa sekä paperi- että digiversiona. Vanhustenhuollossa ja esikoulussa on kaupungin yhteisiä lomakkeita sekä suomeksi että ruotsiksi, kuten esimerkiksi *Kotipalveluhakemus*, *Vanhustenasuntohakemus*, *Esikouluhakemus* ja *Esikoululuokan valinta*.

Kaupungin on laajennettava valmiuttaan voidakseen antaa suullisen ja kirjallisen vastauksen suomeksi suomen kielen hallintoalueeseen liittyvissä asioissa. Vähemmistölaissa edellytetään myös, että kaupungin on toimitettava kirjallinen käännös päätöksistä asiassa, johon liittyy julkisen vallan käyttöä ja että kaupunki pyrkii vastaamaan yksilöille suomeksi kaikissa asioissa. Suomenkielisen tiedotusaineiston on oltava saatavilla ja sovitettuna erilaisiin tarpeisiin.

---

⁵ Ibid.

Sisäinen tiedotus ja viestintä: On tärkeää, että tiedot suomen kielen hallintoalueesta ovat mukana erilaisissa sisäisissä suuntaviivoissa ja rutiineissa työntekijöille sekä uusien työntekijöiden perehdyttämiskoulutuksessa. Kaikkien kaupungissa suomen kielen hallintoalueeseen liittyvien asioiden parissa työskentelevien on saatava koulutus vähemmistöoikeuksista. On tärkeää ehkäistä stereotyyppioita ja ennakkoluuloja suomalaista syntyperää olevia yksilöitä kohtaan tietämystä lisäävillä toimilla. Kaupunginjohtajan konttori yhteistyössä kuluttaja- ja kansalaispalvelun kanssa kerää kaupungin hallinnoille tietotukea ja tiedotusmateriaalia, jota voidaan käyttää koulutuksissa, työpaikkakokouksissa sekä julkaista asiantuntijafoorumissa ja sisäisessä intranet tietoverkossa.

Osatavoite 1: Tiedotus ja viestintä, toimenpiteet a-c

	a.	b.	c.
Toimenpide	Informaatio suomen kielen hallintoalueesta ja toiminnan vastuusta on oltava saatavilla ja integroituna ulkoiseen ja sisäiseen viestintään vastuussa olevan lautakunnan toiminnoissa	Kerätä ja välittää tietotukea ja tiedotusmateriaalia kaupungin vähemmistölakia ja suomen kielen hallintoaluetta koskevaan toimintaan.	Kouluttaa ja rekrytoida suomen kielen ja ruotsinsuomalaisen kulttuurin hallitsevaa henkilökuntaa.
Vastuu	Esikoululautakunta, peruskoululautakunta, koulutuslautakunta, työmarkkina- ja aikuiskoulutuslautakunta, kuluttaja- ja kansalaispalvelulautakunta, yksilö- ja perhehuoltolautakunta, toimintarajoitevastuun lautakunta, vanhustenhuolto-, terveyden- ja sairaanhoitolautakunta, kulttuurilautakunta, liikunta- ja yhdistyslautakunta, sosiaalinen resurssilautakunta, kunnanhallitus	Kunnanhallitus, kuluttaja- ja kansalaispalvelulautakunta	Esikoululautakunta, peruskoululautakunta, koulutus lautakunta, työmarkkina- ja aikuiskoulutuslautakunta, kuluttaja- ja kansalaispalvelulautakunta, yksilö- ja perhehuoltolautakunta, toimintarajoitevastuun lautakunta, vanhustenhuolto-, terveyden- ja sairaanhoitolautakunta, kulttuurilautakunta, liikunta- ja yhdistyslautakunta, sosiaalinen resurssilautakunta, kunnanhallitus
Aikataulu	Vuosittain	Vuosittain	Vuosittain

Seuranta	Vastuullinen lautakunta säännöllisessä seurantajärjestelmäsään	Vastuullinen lautakunta säännöllisessä seurantajärjestelmäsään	Vastuullinen lautakunta säännöllisessä seurantajärjestelmässään
Odotettu tulos	Lisääntynyt tietoisuus suomen kielen hallintoalueesta vähemmistön ja kaupungin työntekijöiden keskuudessa.	Tietotuen ja tiedotusaineiston tarjonnan lisääminen kaupungin toiminnoissa sekä lisää vähemmistölakia ja suomen kielen hallintoaluetta koskevia koulutuksia.	Työntekijöiden määrän kasvu, joka osaa kommunikoida suomeksi ja tuntee ruotsinsuomalainen kulttuurin.

Osatavoite 2: Göteborgin kaupunki tarjoaa palveluja, hoitoa ja hoivaa ikäihmisille sekä suomeksi että ruotsiksi tukemalla ikäihmisten ruotsinsuomalaista kulttuuri-identiteettiä

18 § Kunnan, joka kuuluu hallintoalueeseen, on tarjottava sitä kysyvälle

Vastuulliset lautakunnat: Vanhustenhuolto-, terveyden- ja sairaanhoitolautakunta, toimintarajoitevastuulautakunta, sosiaalinen resurssilautakunta, työmarkkina- ja aikuiskoulutuslautakunta, kunnanhallitus

mahdollisuus saada tarjolla oleva vanhustenhuoltopalvelu ja hoiva kokonaan tai olennaisilta osin henkilöstöltä, joka hallitsee suomea, meänkieltä tai vastaavasti saamea. *Laki (2018:1367).*

18 b § Kunnan on tällaisen hoivan puitteissa, jota tarjotaan 18 ja 18 a §§:n mukaisesti, otettava huomioon ikääntyneiden tarve säilyttää kulttuuri-identiteettinsä. *Laki (2018:1367).*⁶

8 § Jokaisen kunnan on yhdessä kansallisten vähemmistöjen kanssa kartoitettava kunnan tarpeet suomen, meänkielen ja saamen käyttöä tukeviin toimenpiteisiin. *Laki (2009:1299).*⁷

Nykytilanne, hoito ja hoiva: Yksilöillä on 1.1.2019 alkaen vahvistettu oikeus saada vanhustenhoitoa kokonaan tai olennaisilta osin suomeksi vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annetun lain nojalla. Göteborgin kaupungilla on yhteensä 36 paikkaa somaattista ja/tai dementiahoitoa tarvitseville suomenkielisille vanhuksille ja ne sijaitsevat Lövgärdetissä ja Glöstorps Höjdenissä. Kaupungilla on myös Gårdstenissa 47 asuntoa käsittävä suomenkielinen senioriasuntola.

Tarve lisätä suomenkielistä toimintaa vanhustenhoidossa on edelleen olemassa, ei vähiten kotipalvelussa, sekä lisätä paikkoja hoivakodeissa ja senioriasunnoissa.

⁶ SFS 2018:1367 Laki muutoksesta lakiin (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä

⁷ Asetus (2009:1299) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä

Vuonna 2019 kansanterveysviraston tekemän kyselyn mukaan Ruotsissa asuvat suomalaisperäiset henkilöt ovat raportoineet, että heillä on huonompi terveys, huonommat elinolot ja elinehdot kuin Ruotsin väestöllä. Suomalaistaustaisissa ryhmissä oli myös yleisempää tuntoa pelkoa joutua väkivallan uhan ja väkivallan kohteeksi.⁸ On tärkeää, että kaikki saavat tarvitsemansa hoidon ja tuntevat olonsa turvalliseksi kotona ja vanhustenhuollossa.

Vanhustenhuollossa ja terveydenhuollossa on pulaa suomen kieltä ja ruotsinsuomalaista kulttuuria osaavasta henkilöstöstä, mikä vaikuttaa vähemmistölain toteutumiseen. Jotta vanhustenhuoltoa ja terveyden- ja sairaanhoitoa voidaan tarjota suomeksi kaikille siihen oikeutetuille, kaupungin on huolehdittava, että suomen kielen taito lasketaan ansioksi rekrytointiprosessissa. Kaupungin on myös oltava tietoinen ketkä henkilökunnasta puhuvat suomea ja ovat halukkaita käyttämään vähemmistökieltä työssään. Suomenkielisen vanhustenhuollon tuorein tarveselvitys tehtiin vuonna 2013 ja ajantasaisen tilastojen tarve on kiireellinen, jotta lain vaatimusten täytetään ja valmistaudutaan tulevaisuuden tarpeisiin.⁹ On tärkeää, että kartoitus tehdään yhdessä ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa ja että ketään henkilöstöön kuuluvaa ei pakoteta osallistumaan, vaan osallistuminen on vapaaehtoista.

Osatavoite 2: Hoito ja hoiva, toimenpiteet a-c

	a.	b.	c.
Toimenpide	Suomenkielisen vanhustenhuollon, palvelun, hoidon ja hoivan kiinnostuksen kartoitus yhteistyössä ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa.	Rekrytoida ja hankkia suomen kielen ja ruotsinsuomalaisen kulttuurin hallitsevaa hoito- ja hoivahenkilökuntaa	Kehittää ja koordinoida kotipalvelua siten, että yksilöt voivat käyttää suomea hoivahenkilöstön kanssa.
Vastuu	Vanhustenhuolto-terveyden- ja sairaanhoitolautakunta, kunnanhallitus	Vanhustenhuolto-terveyden- ja sairaanhoitolautakunta, Toimintarajoitevastuulautakunta, sosiaalinen resurssilautakunta	Vanhustenhuolto-, terveyden- ja sairaanhoitolautakunta, työmarkkina- ja aikuiskoulutuslautakunta
Aikataulu-	2021	Vuosittain	Vuosittain
Seuranta	Vastuullinen lautakunta säännöllisessä seurantajärjestelmäsään	Vastuullinen lautakunta säännöllisessä seurantajärjestelmäsään	Vastuullinen lautakunta säännöllisessä seurantajärjestelmäsään
Odotettu tulos	Lisääntyneet tiedot mahdollisista käyttäjistä	Lisääntynyt määrä työntekijöitä, jotka	Lisääntynyt määrä käyttäjiä kotipalvelussa

⁸ Kuinka monta suomalaistaustaista henkilöä? Kansanterveysvirasto, 2019

⁹ Asetus (2009:1299) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä velvoittaa kaupunkia kartoittamaan myös kunnassa olevat toimenpiteiden tarpeet suomen kielen käyttämisen tukemiseksi.

	vanhustenhuollossa ja parantunut valmius tulevaisuuden tarpeisiin.	voivat palvella suomeksi ja osaavat ottaa huomioon ruotsinsuomalaisten ikäihmisten tarpeet säilyttää kulttuuri-identiteettinsä.	jotka saavat kielelliset ja kulttuurilliset oikeutensa tyydytyiksi.
--	--	---	---

Osatavoite 3: Göteborgin kaupunki huomioi ja vahvistaa ruotsinsuomalaista kulttuuria osana ruotsalaista yhteiskuntaa

4 § Julkisen vallan on edistettävä kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia säilyttää ja

Vastuulliset lautakunnat: Esikoululautakunta, peruskoululautakunta, koulutuslautakunta, työmarkkina- ja aikuiskoulutuslautakunta, kuluttaja- ja kansalaispalvelulautakunta, yksilö- ja perhehuoltolautakunta, toimintarajoitevastuulautakunta, vanhustenhuolto, terveyden ja sairaanhoitolautakunta, kulttuurilautakunta, liikunta- ja yhdistyslautakunta, kunnanhallitus

kehittää kulttuuriaan Ruotsissa. Erityisesti on edistettävä lasten kulttuuri-identiteetin kehittämistä ja oman vähemmistökielen käyttöä. *Laki (2009:724).*¹⁰

18 b § Kunnan on annettava sellaisen hoidon puitteissa, jota tarjotaan 18 §:ssä, otettava huomioon ikäihmisten tarve säilyttää kulttuuri-identiteettinsä. *Laki (2018:1367).*¹¹

Nykytilanne kulttuuri: Ruotsinsuomalaisen kulttuuri on osa ruotsalaista kulttuuriperintöä ja kaikilla Ruotsin kunnilla on velvollisuus suojella ja edistää kansallista vähemmistökulttuuria.

Syrjintää ja ennakkoluuloja ruotsinsuomalaisia kohtaan esiintyy edelleen Göteborgissa, mikä estää yksilön mahdollisuuksia osallistua ja olla ylpeä vähemmistökulttuuristaan.

Ruotsinsuomalaiseen vähemmistöön kuuluville lapsille on annettava mahdollisuus kehittää ruotsinsuomalainen kulttuuri-identiteetti ja ruotsinsuomalaisille ikäihmisille vanhustenhuollossa on annettava mahdollisuus säilyttää kulttuuri-identiteettinsä.

Göteborgin kaupungin on ryhdyttävä aktiivisiin toimiin tukeakseen ruotsinsuomalaisen kulttuurin säilymistä. Vastuu vähemmistötyöstä on tähän mennessä ollut eri kansalaisjärjestöillä, mihin on saatava muutos. Ruotsinsuomalaisia yhdistyksiä on tuettava taloudellisesti jatkossakin, mutta se ei saa korvata kaupungin omaa vähemmistökulttuurityötä. Hyvä esimerkki kansalaisyhteiskunnasta torjua ennakkoluuloja ja syrjintää kulttuuritoimenpiteiden avulla on ollut Ruotsinsuomalaisen nuorisoliiton hanke #Ylpeä ruotsinsuomalainen / #Stolt sverigefinne, joka käynnistyi Instagram-tilinä ja kasvoi kirjaksi ja näyttelyksi. Normikriittinen ja syrjimätön työskentelytapa ovat keskeisiä operaatioissa.

¹⁰ Laki (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä

¹¹ SFS 2018:1367 Laki muutoksesta lakiin (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä.

Osatavoite 3: Kulttuuri, toimenpiteet a-d

	a.	b.	c.	d.
Toimenpide	Ruotsinsuomalainen kulttuuri korostuu Göteborgin kaupungin kulttuuriohjelmassa.	Ruotsinsuomalainen kulttuuri huomioidaan kaupungin toiminnoissa. Ruotsinsuomalaisen lastenkulttuuri saa erityistä huomiota.	Ruotsinsuomalaisiin kohdistuvia ennakkoluuloja ja syrjintää torjutaan kulttuurin avulla.	Suomen kieltä ja kulttuuria hallitsevaa henkilöstöä rekrytoidaan ja koulutetaan.
Vastuu	Kulttuurilautakunta	Esikoululautakunta, peruskoululautakunta, koulutuslautakunta, yksilö- ja perhehuollon lautakunta, toimintarajoitevastuu- lautakunta, vanhustenhuolto-, terveyden- ja sairaanhoitolautakunta, sosiaalinen resurssilautakunta, kulttuurilautakunta, kunnanhallitus	Kulttuurilautakunta	Kulttuurilautakunta
Aikataulu	2021	Vuosittain	Vuosittain	Vuosittain
Seuranta	Vastuullinen lautakunta säännöllisessä seurantajärjestelmäsään	Vastuullinen lautakunta säännöllisessä seurantajärjestelmäsään	Vastuullinen lautakunta säännöllisessä seurantajärjestelmäsään	Vastuullinen lautakunta säännöllisessä seurantajärjestelmäsään
Odotettu tulos	Ruotsinsuomalaiset kulttuuriasiat liitetään osaksi kulttuurilautakunnan säännöllistä työtä.	Ruotsinsuomalainen vähemmistö, erityisesti ruotsinsuomalaiset lapset, pääsevät vähemmistökulttuuriinsa.	Enemmistöväestölle myönteisempi ja nykyaikaisempi kuva ruotsinsuomalaisista.	Lisääntynyt määrä työntekijöitä, jotka voivat antaa vähemmistölle pääsyn kulttuuriinsa.

Osatavoite 4: Göteborgin kaupunki tarjoaa kaksikielistä opetusta peruskoulussa. Göteborgin kaupunki tarjoaa pääsyy esikouluun, jossa koulutus toteutetaan kokonaan tai olennaisilta osin suomeksi

Vastuulliset lautakunnat: Esikoululautakunta, peruskoululautakunta, koulutuslautakunta, työmarkkina- ja aikuiskoulutuslautakunta, kunnanhallitus

8 § Julkisella vallalla on erityinen vastuu suojella ja edistää kansallisia vähemmistökieliä. *Kielilaki (2009:600).*¹²

12 a § Kotikunnan, joka kuuluu hallintoalueeseen kansallisia vähemmistöjä ja vähemmistökieliä koskevan lain (2009:724) mukaan, on tarjottava lapsille, joiden huoltaja sitä vaatii, paikkaa esikoulussa, jossa opetus kokonaan tai olennaisilta osin, tapahtuu suomeksi, meänkielillä tai saameksi. *Koululaki (2010:800).*¹³

Huoltajalta, joka hakee esikoulupaikkaa lapselleen, on kysyttävä, haluaako tämä paikan sellaisessa esikoulussa mitä tarkoitetaan ensimmäisessä kappaleessa. *Laki (2018:1368)*¹⁴

5 a § Kunnan, joka kuuluu hallintoalueeseen kansallisia vähemmistöjä ja vähemmistökieliä koskevan lain (2009:724) mukaan ja jonka pitää tarjolla sellaista toimintaa kuin on tarkoitettu 2 tai 5 §:ssä, on pyrittävä tarjoamaan lapsille, joiden huoltaja sitä vaatii, paikkaa sellaisessa toiminnassa, jossa toiminta kokonaan tai olennaisilta osin tapahtuu suomeksi, meänkielillä tai saameksi. *Koululaki (2010:800)*

Jos kunta tarjoaa toimintaa 2 tai 5 §:n mukaisesti tällaista toimintaa hakevalta huoltajalta on kysyttävä haluavatko he toimintaa, joka tapahtuu suomen kielellä, , meänkielillä tai vastaavasti saameksi.

Jos kunta, joka on osa hallinnonalueetta, järjestää avoimen esikoulun 3 §:n mukaan kunnan on, jos tällaista kysyntää on, pyrittävä tarjoamaan kokonaan tai olennaisilta osin toimintaa suomen kielellä, meänkielillä tai vastaavasti saameksi. *Laki (2018:1368)*

8 § Jokaisen kunnan on yhdessä kansallisten vähemmistöjen kanssa kartoitettava kunnan tarpeet toimenpiteisiin, joilla tuetaan suomea, meänkieltä tai vastaavasti saamea. *Laki (2009:1299).*¹⁵

Nykytilanne, opetus ja koulutus: Koululla on suuri merkitys kielen elvyttämisessä. Suomen kielen elvyttäminen Göteborgissa tapahtuu antamalla lapsille mahdollisuus vahvistaa ruotsinsuomalaista kulttuuri-identiteettiään ja kehittää suomen kielen taitoaan. Ruotsin koulujen tarkastuslaitoksen tarkastuksen mukaan vuonna 2019 kaupungin kansallisten vähemmistökielten opetuksessa on puutteita. Ruotsinsuomalaiset huoltajat ovat esittäneet kritiikkiä muun muassa

¹² SFS 2009:600 Kielilaki (2009:600)

¹³ SFS 2010:800 Koululaki (2010:800)

¹⁴ SFS 2018:1367 Laki muutoksista lakiin (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä

¹⁵ Asetus (2009:1299) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä

ryhmien koosta, samassa luokassa olevista lapsista, joilla on vaihteleva kielitaito, päällekkäisyydestä varsinaisen lukujärjestyksen kanssa ja pitkistä koulupäivistä ja että kaupungin koulukuljetuksissa on puutteita.

Osallistuminen suomen kielen äidinkielenopetukseen on vähentynyt kaupungissa.¹⁶

Göteborgin kaupungin on hallintoaluekuntana pyrittävä varmistamaan, että on käytössä on henkilöstöä joka hallitsee suomen kielen varsinkin esikoulussa ja vanhustenhuollossa, koska Göteborgin kaupungin on tarjottava esikoulua- ja vanhustenhuoltoa kokonaan tai olennaisilta osin suomeksi, mutta myös kaksikielisessä opetuksessa ja äidinkielen tuessa tulee tarjota katkeamaton kansallisten vähemmistökielten opetusketju.¹⁷ Suomen kielen taitoa olisi pidettävä ansiona Göteborgin kaupungissa työskentelevälle henkilöstölle ja kaupungin asianomaisista hallintoelimistä työtä hakeville henkilöille.

Nykytilanne, peruskoulu: Göteborgin kaupunki tarjosi 1990-luvulle saakka kaksikielistä kouluopetusta suomeksi ja ruotsiksi. 1990-luvun alussa käynnistettiin itsenäinen koulu, joka tarjosi kaksikielistä koulutusta suomeksi. Ruotsin koulujen tarkastuslaitos peruutti vuonna 2016 Ruotsinsuomalaisten koulun luvan. Vuonna 2017 Göteborgissa ehdotettiin Göteborgin kaupungin aloittavan kaksikielisen suomenkielisen opetuksen. Kaupunginosat tutkivat asiaa ja selvitys jätettiin peruskoululautakunnalle vuonna 2018. Vaikka suomen kielen hallintoalueen sääntöjen mukaan kaksikielistä opetusta ei vaadita peruskoulussa, selvityksestä kävi ilmi, että asia on tärkeä Göteborgin kaupungille. Göteborgin kaupungilla on korkea tavoite tarjota suomenkieliseen vähemmistöön kuuluville oppilaille mahdollisuus säilyttää kehittää ja myös elvyttää suomen kielen taitoaan. Peruskoululautakunta päätti helmikuussa 2020 antaa peruskouluhallinnolle tehtäväksi aloittaa kaksikielisen opetuksen ja muun toiminnan äidinkielen opetuksen ohessa tämän toteuttamiseksi.

Nykytilanne, esikoulu: Esikoulun opintosuunnitelmassa lukee, että kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien lasten kulttuurillisen identiteetin kehitystä on edistettävä ja tuettava heitä heidän kansallisen vähemmistökielensä kehittämisessä. Koululakien mukaan hallintoalueeseen kuuluvan kunnan on tarjottava esikoulutoimintaa kokonaan tai olennaisilta osin suomeksi.

Göteborgissa on viisi¹⁸ kunnallista ja yksi yksityinen esikoulu¹⁹, joissa on suomenkielistä esikoulutoimintaa. Esikouluhallinnossa on myös kiertävä suomenkielinen esikoulupedagogi, joka käy noin 48 lapsen luona 21 eri esikoulussa ja yhdessä avoimessa esikoulussa.

Jotta esikoululasten lasten kielellisiin ja kulttuurillisiin oikeuksiin voidaan vastata, Göteborgin kaupungin on selvitettävä, ketkä huoltajat haluavat esikoulutoimintaa suomeksi ja koordinoitava kaupungin resurssit, jotta ne vastaisivat huoltajien tarpeita.

---

¹⁶ Äidinkielen opetukseen oli ilmoittautunut noin 150 oppilasta Göteborgissa vuosikurssilta 1 lukiokouluun vuonna 2018.

¹⁷ Lainio, Jarmo 2017. *Kansalliset vähemmistökielet koulussa – paremmat opetus- ja elvytysolosuhteet*. Mietintö Selvitys parannetuista mahdollisuuksista oppilaille kehittää kansallista vähemmistökieltään (SOU 2017:91).

¹⁸ Suomenkieliset koulut Göteborgin kaupungissa vuonna 2020: Gibraltarkroken, Plantagegatan, Skattegårdsvägen, Svetsaregatan ja Terapislingan.

¹⁹ Yksityinen esikoulu ja vapaakoulu Solgården.

Tietopohjan kehittäminen tukee myös rehtoreita näiden kaksikielisen henkilökunnan rekrytoinnissa ja ammattitaidon hankinnassa.

Osatavoite 4: Esikoulu, koulu ja koulutus, toimenpiteet a-e

	a.	b.	c.	d.	e.
Toimenpide	Suomenkielisen esikoulun ja kaksikielisen opetuksen tarpeen kartoittaminen koulussa	Tarjota äidinkielen opetusta suomeksi sekä kielivalintana että tuntikohtaisen lukujärjestyksen ulkopuolella.	Tarjota kaksikielistä koulutusta.	Kaksikielisten /suomenkielisten opetusmateriaalien tarjoaminen.	Rekrytoida, turvata ja ylläpitää henkilöstöä, jolla on kielellinen ja kulttuurillinen pätevyys.
Vastuu	Esikoululautakunta, peruskoululautakunta, kunnanhallitus	Peruskoululautakunta, koulutuslautakunta	Peruskoululautakunta	Esikoululautakunta peruskoululautakunta, koulutuslautakunta, työmarkkina- ja aikuiskoulutuslautakunta, kunnanhallitus	Esikoululautakunta, peruskoululautakunta, koulutuslautakunta, työmarkkina- ja aikuiskoulutuslautakunta
Aikataulu	2021	Vuosittain	2020	2020	Vuosittain
Seuranta	Vastuullinen lautakunta normaalissa seurantajärjestelmässään	Vastuullinen lautakunta normaalissa seurantajärjestelmässään	Vastuullinen lautakunta normaalissa seurantajärjestelmässään	Vastuullinen lautakunta normaalissa seurantajärjestelmässään	Vastuullinen lautakunta normaalissa seurantajärjestelmässään
Odotettu tulos	Lisääntynyt tietoisuus ja valmius kunnan esikoulussa ja koulussa	Suomea äidinkielenään lukevan lasten määrän kasvu	Lisääntynyt lapsimäärä, joka voi kehittää kielitaitojaan suomen kielessä ja kielellä	Lisääntynyt asianmukaisen opintomateriaalin saanti	Lisääntynyt määrä pedagogeja ja muita työntekijöitä, jotka auttavat kielen elvyttämisessä

Osatavoite 5: Göteborgin kaupungilla on järjestelmälliset ja kehittyneet neuvonpidon muodot, jotka antavat vaikutusvaltaa päätöksentekoprosessissa

Vastuulliset lautakunnat: Esikoululautakunta, peruskoululautakunta, koulutuslautakunta, työmarkkina- ja aikuiskoulutuslautakunta, kuluttaja- ja kansalaispalvelulautakunta, yksilö- ja perhehuoltolautakunta, toimintarajoitevastuulautakunta, vanhustenhuolto- ja terveyden- ja sairaanhoitolautakunta, kulttuurilautakunta, liikunta- ja yhdistyslautakunta, sosiaalinen resurssilautakunta, kunnanhallitus

5 § Hallintoviranomaisen on annettava kansallisille vähemmistöille mahdollisuus vaikuttaa heitä koskeviin asioihin ja mahdollisimman pitkälle neuvoteltava vähemmistöjen kanssa sellaisista asioista. *Laki (2009:724).*²⁰

Ensimmäisen kappaleen mukaisen neuvonpidon tulee tapahtua siten, että hallintoviranomainen käy kansallisten vähemmistöjen kanssa jäseneltyä dialogia, jonka tarkoituksena on ottaa huomioon niiden näkökannat ja tarpeet viranomaisen päätöksenteossa. *Laki (2018:1367).*²¹

5 a § Hallintoviranomaisen on erityisesti edistettävä lasten ja nuorten mahdollisuuksia vaikuttaa ja neuvotella heitä koskevista asioista ja sovitettava sen muodot heidän edellytyksiinsä. *Laki (2018:1367).*²²

Nykytilanne, vaikutusvalta ja osallisuus: Tammikuun 1. päivänä 2019 voimaan tulleen vahvistetun vähemmistölain mukaan hallintoviranomaisten ja vähemmistön välisen neuvonpidon on tapahduttava jäseneltyyn vuoropuhelun avulla, jotta voidaan ottaa huomioon vähemmistön näkemykset ja tarpeet viranomaisen päätöksenteossa.²³ Lain ajatuksena on, että vähemmistölle annetaan todellista vaikutusvaltaa heitä koskevissa asioissa. Jokainen Göteborgin kaupungin lautakunta ja hallitus voi mukauttaa vaikutusmuotoja tilanteen mukaan. Tärkeintä on, että hallintoviranomaiset käyvät neuvonpitoa kyseisen vähemmistön kanssa vaiheessa, jossa on vielä mahdollisuuksia vaikuttaa tulevaan päätökseen.

Vähemmistölaissa painotetaan lasten ja nuorten vaikutusta, jonka vuoksi kuluvalle vaalikaudella 2019–2022 nuorten edustusta neuvonpidossa on vahvistettu. Nuorten vaikutusvaltaa voidaan edelleen vahvistaa etsimällä nuoria heidän omasta ympäristöstään kuten koulusta, äidinkielen opetuksen kautta, sosiaalisesta mediasta, vapaa-ajantaloista ja yhdistyksistä. Muuten lautakunnat yhdessä vähemmistön kanssa päättävät, miten eri asioista olisi neuvoteltava.

Göteborgin kaupungin ruotsinsuomalainen neuvosto on kunnanhallituksen neuvonpitoelin ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa. Neuvosto koostuu 21 jäsenestä: yksi edustaja kustakin kunnanhallituksen puolueesta, yhdeksän jäsentä eri suomalaisista yhdistyksistä ja kolme jäsentä

²⁰ Laki (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä

²¹ SFS 2018:1367 Laki muutoksesta lakiin (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä

²² Ibid.

²³ ²³ Hallintoviranomaisia on valtiollisella, alueellisella ja kuntatasolla. Hallintoviranomaisia kuntatasolla ovat lautakunnat ja tietyt hallitukset (Hallitusmuoto, RF).

viiteryhmistä vanhustenhuolto, koulutus ja kulttuuri. Neuvoston nykyisestä muodosta päätettiin vuonna 2015 kunnanvaltuustossa. Neuvonpitodirektiivi Göteborgin kaupungin neuvonpidosta ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa on voimassa jakson 2015–2018, jonka jälkeen se tarkistetaan.

Osatavoite 5: Vaikutusvalta ja osallisuus, toimenpiteet a-c

	a.	b.	c.
Toimenpide	Neuvonpito ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa tapahtuu jäsennehtynä dialogina ja aikaisessa vaiheessa.	Kaupunki vahvistaa ja kehittää uusia muotoja käydäkseen neuvonpitoa lasten ja nuorten kanssa heidän edellytystensä, ikänsä ja kypsyytensä mukaan.	Göteborgin kaupungin määräykset neuvonpidosta ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa (2015) tarkistetaan läheisessä yhteistyössä Göteborgin kaupungin ruotsinsuomalaisen neuvoston kanssa.
Vastuu	Esikoululautakunta, peruskoululautakunta, koulutuslautakunta, työmarkkina- ja aikuiskoulutuslautakunta, kuluttaja- ja kansalaispalvelulautakunta, yksilö- ja perhehuoltolautakunta, toimintarajoitevastuulautakunta, vanhustenhuolto-terveyden- ja sairaanhoitolautakunta, sosiaalinen resurssilautakunta, kulttuurilautakunta, liikunta- ja yhdistyslautakunta, kunnanhallitus	Esikoululautakunta, peruskoululautakunta, koulutuslautakunta, kuluttaja- ja kansalaispalvelulautakunta, yksilö- ja perhehuoltolautakunta, toimintarajoitevastuulautakunta, sosiaalinen resurssilautakunta, kulttuurilautakunta, liikunta- ja yhdistyslautakunta, kunnanhallitus	Kunnanhallitus
Aikataulu	Vuosittain	Vuosittain	2020–2021

Seuranta	Vastuullinen lautakunta säännöllisessä seurantajärjestelmässään	Vastuullinen lautakunta säännöllisessä seurantajärjestelmässään	Vastuullinen lautakunta säännöllisessä seurantajärjestelmässään
-----------------	---	---	---

Odotettu tulos	Vähemmistölle annetaan todellista vaikutusvaltaa asiasta vastaavien lautakuntien päätöksentekoprosesseissa.	Lasten ja nuorten mahdollisuuksia neuvonpitoon vahvistetaan. Vaikutusmuodot sopeutetaan paremmin heidän edellytyksiinsä.	Tarkistettu säännöstö Göteborgin kaupungin ruotsinsuomalaiselle neuvostolle, jossa kuvataan neuvoston tehtävä ja vastualueet.
-----------------------	---	--	---